CONCLUZIILE AVOCATEI GENERALE
DOAMNA TAMARA ĆAPETA
prezentate la 5 septembrie 2024[1]

Cauza C-438/23

Association Protéines France,
Union végétarienne européenne,
Association végétarienne de France,
Beyond Meat Inc.
împotriva
Ministre de l'Économie, des Finances et de la Souveraineté industrielle et numérique,
interveniente:
77 Foods SAS,
Les Nouveaux Fermiers SAS,
Umiami SAS,
NxtFood SAS,
Nutrition et santé SAS,
Olga SAS

[cerere de decizie preliminară formulată de Conseil d'État (Consiliul de Stat, Franța)]

„Cerere de decizie preliminară – Regulamentul (UE) nr. 1169/2011 – Informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare – Articolele 7, 9, 17, 38 și partea A punctul 4 din Anexa VI – Practici corecte de informare – Denumirea produsului alimentar – Chestiuni armonizate în mod specific – Competența reziduală a statelor membre – Măsură națională de interzicere a utilizării denumirilor asociate cu produse de origine animală pentru a desemna produsele alimentare care conțin proteine vegetale – Limitare la produsele fabricate pe teritoriul național"

I. Introducere

1. „Totul are un capăt, numai cârnatul are două."

2. Poate un cârnat să fie clasificat în același timp drept carne și legumă? Mai precis, un stat membru poate interzice utilizarea denumirii de „cârnat" și a altor denumiri asociate cu produse de origine animală pentru a desemna alimente pe bază de proteine vegetale sau este împiedicat să facă acest lucru în temeiul legislației aplicabile a Uniunii?

[1] Limba originală: engleza.

3. Aceasta este problema esențială care se ridică în prezenta cauză, în care Conseil d'État (Consiliul de Stat, Franța) a adresat mai multe întrebări Curții de Justiție cu privire la interpretarea Regulamentului (UE) nr. 1169/2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare [2].

II. Situația de fapt din procedura principală, întrebările preliminare și procedura în fața Curții

4. În 2022, autoritățile franceze au adoptat un decret privind utilizarea anumitor denumiri folosite pentru a desemna produse alimentare care conțin proteine vegetale (denumit în continuare „Decretul din 2022") [3].

5. Acest decret pune în aplicare articolul L. 412-10 din Code de la consommation (Codul consumului), astfel cum a fost modificat în 2020, care prevede: „Denumirile utilizate pentru a desemna produsele alimentare de origine animală nu pot fi utilizate pentru a descrie, comercializa sau promova produse alimentare care conțin proteine vegetale. Un decret stabilește nivelul de proteine vegetale peste care această denumire nu este posibilă" [4].

6. Trei cereri distincte de anulare a Decretului din 2022 au fost depuse de următoarele asociații și societăți care promovează produse alimentare pe bază de proteine vegetale: (i) Association Protéines France (denumită în continuare „Protéines France") [5]; (ii) Union végétarienne européenne (Uniunea Vegetariană Europeană, denumită în continuare „EVU") și Association végétarienne de France (Asociația Vegetariană din Franța; denumită în continuare „AVF") [6]; și (iii) Beyond Meat, Inc. (denumită în continuare „Beyond Meat") [7] la Conseil d'État (Consiliul de Stat), care este instanța de trimitere în prezenta cauză.

7. Dispozițiile relevante din Decretul din 2022 sunt cele care urmează. În primul rând, pentru desemnarea unui produs prelucrat care conține proteine vegetale, articolul 2 interzice printre altele denumirile care utilizează terminologia specifică din industria măcelăriei, mezelăriei sau pescăriei, precum și denumirile unor produse alimentare de origine animală reprezentative pentru uzanțele comerciale [8].

[2] Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1924/2006 și (CE) nr. 1925/2006 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 87/250/CEE a Comisiei, a Directivei 90/496/CEE a Consiliului, a Directivei 1999/10/CE a Comisiei, a Directivei 2000/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a Directivelor 2002/67/CE și 2008/5/CE ale Comisiei și a Regulamentului (CE) nr. 608/2004 al Comisiei (JO 2011, L 304, p. 18) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1169/2011").

[3] Décret n° 2022-947 du 29 juin 2022 relatif à l'utilisation de certaines dénominations employées pour désigner des denrées comportant des protéines végétales (Decretul nr. 2022-947 din 29 iunie 2022 privind utilizarea anumitor denumiri folosite pentru a desemna produse alimentare care conțin proteine vegetale) (JORF nr. 150 din 30 iunie 2022, textul nr. 3).

[4] Articolul L. 412-10 din Codul consumului rezultă din articolul 5 din Loi du 10 juin 2020 relative à la transparence de l'information sur les produits agricoles et alimentaires (Legea din 10 iunie 2020 privind transparența informațiilor referitoare la produsele agricole și alimentare (JORF nr. 142 din 11 iunie 2020, textul nr. 1).

[5] Protéines France este o asociație de întreprinderi de pe piața franceză a proteinelor vegetale. Mai multe societăți au intervenit în susținerea cererii sale care face obiectul procedurii principale, printre care societatea Beyond Meat, Inc., precum și 77 Foods SAS, Les Nouveaux Fermiers SAS, Umiami SAS, NxtFood SAS, Nutrition et santé SAS și Olga SAS.

[6] EVU este o organizație centrală a asociațiilor și a societăților vegane și vegetariene din întreaga Uniune Europeană. AVF, unul dintre membrii săi, este o asociație înființată în Franța, al cărei scop este promovarea vegetarianismului.

[7] Beyond Meat este un producător de produse alimentare pe bază de proteine vegetale, cu sediul în Statele Unite.

[8] A se vedea articolul 2 alineatele (3) și (4) din Decretul din 2022.

8. În al doilea rând, articolul 3 din Decretul din 2022 permite, prin derogare de la articolul 2, utilizarea denumirilor unor produse alimentare de origine animală care conțin proteine vegetale cu condiția ca acestea să nu depășească un anumit procent [9]. Nivelul maxim de proteine vegetale este prevăzut în anexa la Decretul din 2022 [10].

9. În al treilea rând, potrivit articolului 1 din acesta, Decretul din 2022 se aplică produselor alimentare, fabricate pe teritoriul național, care conțin proteine vegetale. Articolul 5 adaugă că produsele fabricate sau comercializate în mod legal în alt stat membru, un stat parte la Acordul privind SEE sau Turcia nu sunt supuse cerințelor acestui decret.

10. Ulterior, în anul 2024, autoritățile franceze au adoptat un nou decret cu aceeași denumire ca Decretul din 2022 (denumit în continuare „Decretul din 2024”) [11]. Decretul din 2024 abrogă Decretul din 2022 [12] și menține, cu unele modificări, interdicția privind utilizarea unor denumiri asociate cu produsele de origine animală pentru a descrie, comercializa sau promova produse alimentare pe bază de proteine vegetale. De asemenea, împotriva legalității acestui nou decret au fost introduse acțiuni în justiție la Conseil d’État (Consiliul de Stat).

11. Modificările relevante introduse prin Decretul din 2024 sunt cele care urmează. În primul rând, articolul 2 din acest decret stabilește o listă de termeni a căror utilizare este interzisă pentru desemnarea produselor alimentare care conțin proteine vegetale [13], listă care figurează în prezent în anexa I [14] la acesta.

12. În al doilea rând, articolul 3 din Decretul din 2024 reamintește permisiunea de a utiliza anumiți termeni, astfel cum figurează în prezent în anexa II la acesta, pentru a desemna produse alimentare de origine animală care conțin proteine vegetale care nu depășesc o anumită proporție [15].

13. În al treilea rând, articolul 5 din Decretul din 2024 este formulat în sens mai larg. Acesta prevede în prezent că produsele fabricate sau comercializate în mod legal în alt stat membru sau în orice țară terță nu sunt supuse cerințelor decretului respectiv.

14. Prezenta cauză își are originea în procedura referitoare la Decretul din 2022. Prin scrisorile din 14 martie 2024 și din 6 mai 2024, Conseil d’État (Consiliul de Stat) a informat Curtea că întrebările preliminare adresate nu au rămas fără obiect ca urmare a adoptării Decretului din 2024 și că interpretarea solicitată rămâne necesară pentru a-i permite să se pronunțe asupra litigiului din procedura principală și asupra acțiunilor îndreptate împotriva Decretului din 2024.

9 A se vedea articolul 3 alineatul (1) din Decretul din 2022.

10 Lista de peste 300 de denumiri din anexă este împărțită în cinci secțiuni de produse de origine animală, alături de care este indicat un nivel maxim de proteine vegetale care nu poate fi depășit, în general între 0,5 % și 7 %. De exemplu, în secțiunea III privind denumirile provenite din codul de bune practici, pentru mezelăria constând în carne maturată și carne conservată: „șuncă” 0,5 %; „cârnați chipolata” 0,5 %, „cârnați merguès/merguez” și „salam” 1,0 %. În secțiunea IV privind denumirile provenite din codul de bune practici, pentru produsele din carne de pasăre, „nuggets” (carne de pasăre)” 3,5 %.

11 Décret nº 2024-144 du 26 février 2024 relatif à l’utilisation de certaines dénominations employées pour désigner des denrées comportant des protéines végétales (Decretul nr. 2024-144 din 26 februarie 2024 privind utilizarea anumitor denumiri pentru desemnarea alimentelor care conțin proteine vegetale) (JORF nr. 48 din 27 februarie 2024, textul nr. 15).

12 A se vedea articolul 9 din Decretul din 2024.

13 A se vedea articolul 2 alineatul (3) din Decretul din 2024, care înlocuiește articolul 2 alineatele (3) și (4) din Decretul din 2022.

14 Anexa I la Decretul din 2024 stabilește următoarea listă de 21 de termeni: „filet; faux filet; rumsteck; entrecote; aiguillette baronne; bavette d’aloyau; onglet; hampe; bifteck; basse côte; paleron; flanchet; steak; escalope; tendron; grillade; longe; travers; jambon; boucher/bouchère; charcutier/charcutière”.

15 Anexa II la Decretul din 2024 conține o listă consolidată de termeni, care este prezentată în prezent în ordine alfabetică.

15. În opinia noastră, acest lucru rezolvă orice eventuală problemă legată de aspectul dacă cererea de decizie preliminară a rămas fără obiect.

16. În decizia de trimitere, instanța de trimitere precizează că interpretează Decretul din 2022 în sensul că exprimă intenția autorităților franceze de a proteja consumatorii împotriva denumirilor înșelătoare. Aceeași instanță arată că Decretul din 2022 se aplică nu numai în situațiile în care denumirile care desemnează produse de origine animală sunt utilizate singure pentru produsele alimentare pe bază de proteine vegetale, ci și atunci când sunt aduse indicații suplimentare în imediata vecinătate a acestor denumiri pentru a informa consumatorii cu privire la substituția parțială sau integrală cu proteine vegetale a compoziției unor asemenea produse. De exemplu, utilizarea denumirilor „friptură de soia” sau „cârnat vegetal” pentru a desemna produse alimentare în care proteinele animale sunt înlocuite cu proteine vegetale este interzisă.

17. Instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă Regulamentul 1169/2011 se opune adoptării de către autoritățile naționale a Decretului din 2022 întrucât chestiunile reglementate de acest decret au fost armonizate în mod specific în sensul articolului 38 alineatul (1) din regulamentul respectiv. În funcție de răspunsul la această întrebare, instanța de trimitere adresează câteva întrebări suplimentare pentru a se putea pronunța cu privire la compatibilitatea decretului menționat cu dreptul Uniunii.

18. În aceste împrejurări, Conseil d'État (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Dispozițiile articolului 7 din [Regulamentul nr. 1169/2011], care prevăd furnizarea către consumatori de informații care să nu îi inducă în eroare cu privire la identitatea, natura și proprietățile produselor alimentare, trebuie interpretate în sensul că armonizează în mod expres, în sensul și pentru aplicarea alineatului (1) al articolului 38 din același regulament, problema utilizării denumirilor unor produse de origine animală provenite din sectoarele măcelăriei, mezelăriei și pescăriei pentru a descrie, comercializa sau promova produse alimentare care conțin proteine vegetale, de natură să inducă în eroare consumatorul, opunându-se astfel ca un stat membru să intervină cu privire la acest aspect prin adoptarea unor măsuri naționale care să reglementeze sau să interzică utilizarea unor asemenea denumiri?

2) Dispozițiile articolului 17 din [Regulamentul nr. 1169/2011], care prevăd că denumirea prin care este identificat produsul alimentar este, în absența unei denumiri legale, denumirea sa curentă sau o denumire descriptivă, coroborate cu dispozițiile punctului 4 din partea A din anexa VI la acesta trebuie interpretate în sensul că armonizează în mod expres, în sensul și pentru aplicarea alineatului (1) al articolului 38 din același regulament, problema conținutului și a utilizării denumirilor, altele decât denumirile legale, care desemnează produse alimentare de origine animală pentru a descrie, comercializa sau promova produse alimentare ce conțin proteine vegetale, inclusiv în ipoteza unei substituții integrale cu ingrediente de origine vegetală a tuturor ingredientelor de origine animală care compun un produs, opunându-se astfel ca un stat membru să intervină cu privire la acest aspect prin adoptarea unor măsuri naționale care să reglementeze sau să interzică utilizarea unor asemenea denumiri?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la prima sau la a doua întrebare, armonizarea expresă pe care o efectuează, în sensul și pentru aplicarea alineatului (1) al articolului 38 din [Regulamentul nr. 1169/2011], dispozițiile articolelor 7 și 17 din același regulament coroborate cu dispozițiile punctului 4 din partea A din anexa VI la acesta se opune:

   a) ca un stat membru să adopte o măsură națională care prevede aplicarea de sancțiuni administrative în cazul nerespectării cerințelor și interdicțiilor rezultate din dispozițiile acestui regulament?

   b) ca un stat membru să adopte o măsură națională care stabilește niveluri de proteine vegetale sub care ar fi permisă utilizarea unor denumiri, altele decât denumirile legale, care desemnează produse alimentare de origine animală pentru a descrie, comercializa sau promova produse alimentare care conțin proteine vegetale?

4) În cazul unui răspuns negativ la prima și la a doua întrebare, dispozițiile articolelor 9 și 17 din [Regulamentul nr. 1169/2011] permit unui stat membru:

   a) să adopte o măsură națională care stabilește niveluri de proteine vegetale sub care este permisă utilizarea unor denumiri, altele decât denumirile legale, care desemnează produse alimentare de origine animală pentru a descrie, comercializa sau promova produse alimentare care conțin proteine vegetale?

   b) să adopte o măsură națională care interzice utilizarea anumitor denumiri curente sau descriptive, inclusiv atunci când sunt însoțite de indicații suplimentare care garantează informarea corectă a consumatorilor?

   c) să adopte măsurile prevăzute la întrebările 4 a) și 4 b) numai în privința produselor fabricate pe teritoriul său, fără a încălca, în acest caz, principiul proporționalității acestor măsuri?”

19. Protéines France, EVU și Beyond Meat, guvernele francez, italian și elen, precum și Comisia Europeană au transmis Curții observații scrise. Nu a avut loc o ședință de audiere a pledoariilor.

III. Analiză

A. Prezentarea contextului

20. Prezenta cauză se înscrie în contextul disputei privind denumirile produselor alimentare vegetale în Franța.

21. Totuși, această dispută nu există doar în Franța. Rapoarte recente indică faptul că alte state membre, precum Italia, Polonia și România[16], au adoptat sau preconizează să adopte norme similare care să interzică utilizarea terminologiei asociate cu produsele din carne și din pește („denumiri specifice cărnii”) pentru produsele alimentare vegetale. Evoluții similare există în alte

[16] A se vedea, de exemplu, Carreño, I., „France bans «meaty» terms for plant-based products: Will the European Union follow?“, *European Journal of Risk Regulation*, vol. 13, nr. 4, 2022, p. 665; Planchenstainer, F. „«*Meat* me in Italy»: The Italian ban on meat-sounding names and cell-cultured meat”, *European Food and Feed Law Review*, vol. 19, nr. 2, 2024, p. 66, în special p. 71.

țări din lume, precum Africa de Sud [17], Elveția [18] și Statele Unite [19]. În același timp, anumite state membre, precum Germania [20] și Țările de Jos [21], au adoptat măsuri care permit în mod expres utilizarea unor asemenea termeni.

22. În spatele acestor dispute legate de denumirea alimentelor se află interese diferite și complexe [22]. Totuși, atunci când sunt transferați din arena politică în cea judiciară, actorii trebuie să aleagă arme juridice, indiferent că este vorba de libertatea de exprimare [23], practici comerciale neloiale [24], erori procedurale [25] sau lipsa competenței de reglementare, aceasta din urmă fiind invocată în prezenta cauză.

23. Un set de argumente care este utilizat adesea în contextul Uniunii Europene, ca sistem juridic cu mai multe niveluri, constă în lipsa competenței de reglementare a statelor membre pentru adoptarea de norme naționale, întrucât domeniul relevant a fost acoperit de normele Uniunii. În cazul în care există astfel de norme ale Uniunii, statele membre sunt împiedicate să acționeze la nivel național [26].

24. Într-adevăr, aceasta a fost una dintre armele juridice folosite de reclamante în procedura aflată în fața instanței de trimitere. Ele invocă Regulamentul nr. 1169/2011 pentru a contesta competența autorităților franceze de a adopta Decretul din 2022.

25. Articolul 38 din Regulamentul nr. 1169/2011 exprimă principiul prevalenței în domeniul special legiferat de regulamentul respectiv. Acesta prevede:

„(1) În ceea ce privește chestiunile armonizate în mod specific prin prezentul regulament, statele membre nu pot să adopte sau să mențină dispoziții de drept intern, cu excepția cazurilor permise de dreptul Uniunii. Respectivele dispoziții de drept intern nu creează obstacole în ceea ce privește

[17] A se vedea, de exemplu, Buxton, A., „Plant-based labeling globally: Where consumers and companies currently stand”, *Plant Based World Pulse*, 18 iulie 2023.

[18] A se vedea, de exemplu, Polydor, S. și Strobel, E.-M., „Switzerland: «No» to Vegan Salami, but «yes» to soy-based whipping cream? Labelling rules for plant-based alternatives to foods of animal origin”, *European Food and Feed Law Review*, vol. 16, nr. 3, 2021, p. 239.

[19] În ceea ce privește Statele Unite, cercetătorii observă că aproximativ 30 de state au încercat să adopte o legislație care să interzică terminologia specifică cărnii pentru produsele vegetale sau din carne de laborator. A se vedea, de exemplu, Taylor, S., „Meat wars: The unsettled intersection of federal and state food labeling regulations for plant-based meat alternatives”, *University of Massachusetts Law Review*, vol. 15, nr. 2, 2020, p. 269.

[20] A se vedea, în ceea ce privește Germania, de exemplu, Meisterernst, A., „Leitsätze vegetarische Lebensmittel Vor 300. Leitsätze für vegane und vegetarische Lebensmittel mit Ähnlichkeit zu Lebensmitteln tierischen Ursprungs”, în Sosnitza/Meisterernst, *Lebensmittelrecht*, Werkstand: 187. EL, august 2023. punctele 1-14; Horn, D., „II. Grundlagen des Lebensmittelrecht”, in Streinz/Kraus, *Lebensmittelrechts-Handbuch*, Werkstand: 46. EL January 2024, punctele 246a-246m (citit cu ajutorul traducerii automate).

[21] A se vedea, în ceea ce privește Țările de Jos, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, *Handboek Etikettering van levensmiddelen*, versiunea 8.0, 27 iunie 2022, punctul 22.10 (citit cu ajutorul traducerii automate).

[22] A se vedea, de exemplu, Tai, S., „Legalizing the meaning of meat”, *Loyola University Chicago Law Journal*, vol. 51, nr. 3, 2020, p. 743.

[23] Acesta este unul dintre principalele argumente invocate într-un contex similar în Statele Unite. A se vedea, de exemplu, Pitkoff, J., „State bans on labelling for alternative meat products: Free speech and consumer protection”, *NYU. Environmental Law Journal*, vol. 29, nr. 2, 2021, p. 297.

[24] De exemplu, în contextul cauzei în care s-a pronunțat Hotărârea din 14 iunie 2017, TofuTown.com (C-422/16, EU:C:2017:458, punctul 16), reclamanta a introdus, în temeiul legislației naționale din domeniul concurenței neloiale, o acțiune în încetarea utilizării anumitor denumiri pentru comercializarea produselor vegetale.

[25] În prezenta cauză, reclamantele au invocat un asemenea argument, susținând că procedura de notificare prevăzută de Directiva (UE) 2015/1535 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 septembrie 2015 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale (JO 2015, L 241, p. 1) a fost încălcată la adoptarea Decretului din 2022. Totuși, instanța de trimitere a arătat că a respins acest argument și nu a adresat întrebări preliminare în această privință.

[26] A se vedea, de exemplu, Gutman, K., *The Constitutional Foundations of Contract Law: A Comparative Analysis*, Oxford University Press, Oxford, 2014, p. 31-36. A se vedea și Weatherill, S., „The fundamental question of minimum or maximum harmonisation”, în Garben, S. și I. Govaere, I. (ed.), *The Internal Market 2.0*, Hart Publishing, Oxford, 2020, p. 261.

libera circulație a mărfurilor sau cazuri de discriminare în ceea ce privește produsele alimentare din alte state membre.

(2) Fără a aduce atingere articolului 39, statele membre pot adopta dispoziții de drept intern în ceea ce privește *chestiunile care nu sunt armonizate în mod specific* prin prezentul regulament, în măsura în care acestea nu interzic, obstrucționează sau restricționează libera circulație a bunurilor care sunt în conformitate cu prezentul regulament”[27].

26. Având în vedere dispoziția menționată, principala problemă ridicată de prezenta cauză este aceea dacă normele franceze intră sub incidența articolului 38 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1169/2011 sau mai degrabă sub incidența articolului 38 alineatul (2) din acesta

27. Pe scurt, este necesar să se stabilească dacă legislația Uniunii reglementează deja chestiunea dacă denumirile specifice cărnii pot sau nu pot fi utilizate pentru produsele alimentare vegetale.

28. Protéines France, EVU și Beyond Meat susțin că articolele 7 și 17 din Regulamentul nr. 1169/2011 coroborate cu partea A punctul 4 din anexa VI la acesta armonizează în mod specific posibilitatea operatorilor de a utiliza denumiri specifice cărnii pentru produse alimentare vegetale în cazul în care adaugă indicații suplimentare potrivit cărora produsul în discuție conține proteine vegetale în locul proteinelor animale. Astfel, aceste părți susțin că statele membre nu mai pot reglementa chestiunea menționată. Comisia a ajuns la aceeași concluzie.

29. Guvernele francez, italian și elen au adoptat poziția contrară.

B. Au fost armonizate chestiunile reglementate de normele franceze în mod specific prin Regulamentul nr. 1169/2011?

1. Dispozițiile relevante din Regulamentul nr. 1169/2011

30. Regulamentul nr. 1169/2011 își are originea în Directiva 79/112/CEE[28] și, ulterior, în Directiva 2000/13/CE[29]. La fel ca actele normative care l-au precedat, Regulamentul nr. 1169/2011, întemeiat pe articolul 114 TFUE, reflectă dublul obiectiv de a asigura buna funcționare a pieței interne și un înalt nivel de protecție a consumatorului. Acesta stabilește un set de norme armonizate care garantează că consumatorii dispun de informații adecvate cu privire la produsele alimentare și astfel pot să decidă în cunoștință de cauză dacă cumpără anumite produse și pe care dintre ele[30].

31. Legiuitorul Uniunii a ales tipurile de informații (denumite „mențiuni obligatorii”) pe care operatorii trebuie să le furnizeze consumatorilor atunci când introduc pe piață produse alimentare. Printre acestea, articolul 9 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1169/2011 menționează denumirea produsului alimentar.

[27] Sublinierea noastră.

[28] Directiva Consiliului din 18 decembrie 1978 de apropiere a legislațiilor statelor membre privind etichetarea, prezentarea și publicitatea produselor alimentare destinate vânzării către consumatorul final (JO 1979, L 33, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 6, p. 9), întemeiată în special pe articolul 100 CEE (în prezent articolul 115 TFUE).

[29] Directiva 2000/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 martie 2000 privind apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la etichetarea și prezentarea produselor alimentare, precum și la publicitatea acestora (JO 2000, L 109, p. 29), întemeiată pe articolul 95 CE (în prezent articolul 114 TFUE).

[30] A se vedea, în special, articolul 1 alineatul (1) și articolul 3 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 1169/2011, precum și considerentele (1)-(3) și (37) ale acestuia.

32. Articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1169/2011 impune apoi operatorilor obligația de a utiliza denumirea legală a produsului alimentar, dacă există o astfel de denumire. O denumire legală poate fi prevăzută de reglementările Uniunii sau ale statelor membre.

33. La nivelul Uniunii, sunt prevăzute denumiri legale pentru diferite alimente în contexte diferite. De exemplu, există reglementări ale Uniunii privind ciocolata [31], mierea [32], cafeaua [33] și sucurile de fructe [34], pentru a numi doar câteva dintre acestea. Unele dintre instrumentele respective se întemeiază pe dispozițiile privind piața internă, iar altele, pe politica agricolă comună (denumită în continuare „PAC”).

34. Rezultă în mod clar din articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1169/2011 că statele membre nu sunt împiedicate să stabilească denumiri legale atunci când asemenea denumiri nu sunt stabilite la nivelul Uniunii. Potrivit articolului 2 alineatul (2) litera (n) din acest regulament, „denumire legală” înseamnă denumirea unui produs alimentar prevăzută în dispozițiile Uniunii care i se aplică sau, în absența unor astfel de dispoziții, denumirea prevăzută în actele cu putere de lege și actele administrative aplicabile în statele membre în care produsul alimentar este vândut consumatorului final sau unităților de restaurație colectivă.

35. Dacă nu există o denumire legală pentru un anumit produs alimentar, articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1169/2011 stabilește că operatorii pot utiliza fie denumirea curentă, fie denumirea descriptivă.

36. Articolul 2 alineatul (2) litera (o) din Regulamentul nr. 1169/2011 menționează că o „denumire curentă” înseamnă o denumire care este acceptată drept denumire a produsului alimentar de către consumatorii din statul membru în care este vândut, fără ca denumirea să necesite explicații suplimentare, în timp ce articolul 2 alineatul (2) litera (p) din acesta precizează că o „denumire descriptivă” înseamnă o denumire care oferă o descriere a produsului alimentar și, dacă este cazul, a utilizării lui în mod suficient de clar încât să îi permită consumatorului să stabilească natura efectivă a acestuia și să îl deosebească de alte produse cu care ar putea fi confundat.

37. Întrucât prevede că se poate utiliza o denumire descriptivă în cazul în care nu există sau nu este folosită o denumire curentă, articolul 17 alineatul (1) permite operatorilor, în opinia noastră, să aleagă o denumire diferită chiar dacă există o denumire curentă. Totuși, o asemenea posibilitate de alegere nu există atunci când denumirea este prevăzută de lege.

38. Denumirea produsului alimentar, la fel ca orice altă informație furnizată consumatorilor, trebuie să fie adecvată [35] și să nu creeze confuzie. În acest sens, articolul 7 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 1169/2011 interzice informațiile referitoare la un produs alimentar care induc în eroare, printre altele, în ceea ce privește natura, identitatea, proprietățile și compoziția acestuia.

[31] Directiva 2000/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 iunie 2000 privind produsele din cacao și din ciocolată destinate consumului uman (JO 2000, L 197, p. 19, Ediție specială, 13/vol. 30, p. 19).

[32] Directiva 2001/110/CE a Consiliului din 20 decembrie 2001 privind mierea (JO 2002, L 10, p. 47, Ediție specială, 13/vol. 33, p. 107).

[33] Directiva 1999/4/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 februarie 1999 privind extractele de cafea și de cicoare (JO 1999, L 66, p. 26, Ediție specială, 13/vol. 26, p. 66).

[34] Directiva 2001/112/CE a Consiliului din 20 decembrie 2001 privind sucurile de fructe și anumite produse similare destinate consumului uman (JO 2002, L 10, p. 58, Ediție specială, 03/vol. 40, p. 188).

[35] Potrivit articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1169/2011, informațiile referitoare la produsele alimentare trebuie să fie precise, clare și ușor de înțeles de către consumator.

39. Articolul 7 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul nr. 1169/2011 precizează în continuare că informațiile referitoare la produsele alimentare nu trebuie să inducă în eroare „sugerând, prin intermediul prezentării, în descrieri sau imagini, prezența unui anumit produs alimentar sau a unui anumit ingredient, câtă vreme, în realitate, o componentă prezentă în mod natural sau un ingredient utilizat în mod normal în respectivul produs alimentar a fost înlocuit(ă) cu o altă componentă sau cu un alt ingredient”.

40. În sfârșit, partea A punctul 4 din anexa VI la Regulamentul nr. 1169/2011, intitulată „Denumirea produsului alimentar și mențiuni specifice însoțitoare”, pe care o vom denumi „norma din anexa VI”, care prezintă relevanță pentru prezenta cauză, prevede următoarele:

„În cazul produselor alimentare în care o componentă sau un ingredient, cu privire la care consumatorii se așteaptă să fie utilizate în mod normal sau să fie prezente în mod natural, a fost substituit cu o componentă diferită sau cu un ingredient diferit, eticheta cuprinde – pe lângă lista ingredientelor – o indicație clară cu privire la componenta sau ingredientul care a fost utilizat pentru substituția parțială sau integrală:

(a) în apropierea denumirii produsului; și

(b) cu o dimensiune a fontului raportată la înălțimea literei x de cel puțin 75 % din înălțimea literei x pentru denumirea produsului și care să nu fie mai mică decât dimensiunea minimă a fontului prevăzută la articolul 13 alineatul (2) din prezentul regulament”.

41. Trebuie amintit faptul că Curtea a precizat că utilizarea expresiei „denumirea produsului” la litera (a) din această normă nu are un sens diferit de cel al expresiei „denumirea produsului alimentar” [36].

2. Prima întrebare

42. Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă norma care interzice informațiile înșelătoare prevăzută la articolul 7 din Regulamentul nr., 1169/2011 acoperă utilizarea denumirilor specifice cărnii pentru produse alimentare vegetale, astfel încât statele membre sunt împiedicate să reglementeze această chestiune.

43. Cum trebuie înțeles articolul 7 din Regulamentul nr. 1169/2011? Cui impune acesta obligații și cu privire la ce anume? Pentru a răspunde la aceste întrebări, mai mulți factori trebuie să fie luați în considerare.

44. În primul rând, actul Uniunii aflat în discuție este un regulament. Regulamentele nu trebuie să fie implementate prin legislația națională și acest lucru este chiar interzis în principiu. Drepturile și obligațiile care decurg dintr-un regulament se aplică în mod direct destinatarilor din statele membre [37], inclusiv dacă destinatarii sunt persoane fizice. Altfel spus, regulamentele pot avea un efect direct orizontal.

[36] A se vedea Hotărârea din 1 decembrie 2022, LSI – Germany (C-595/21, EU:C:2022:949, în special punctele 24, 25 și 35).

[37] A se vedea, de exemplu, Hotărârea din 10 octombrie 1973, Variola (34/73, EU:C:1973:101, punctul 10); Hotărârea din 5 mai 2015, Spania/Parlamentul și Consiliul, C-146/13, EU:C:2015:298, punctul 105); și Hotărârea din 21 martie 2024, Remia Com Impex (C-10/23, EU:C:2024:259, punctul 52).

45. În al doilea rând, în opinia noastră, în pofida modului său de redactare general, articolul 7 din Regulamentul nr. 1169/2011 coroborat cu articolul 8 din acesta [38] impune obligații operatorilor din sectorul alimentar. Una dintre obligațiile respective este aceea de a nu furniza informații înșelătoare despre produsele lor. Aplicată în cazul denumirii unui produs, aceasta implică faptul că denumirea produsului pe care aceștia îl furnizează consumatorilor nu trebuie să fie înșelătoare.

46. În consecință, această chestiune – faptul că operatorii au obligația de a stabili denumiri care nu sunt înșelătoare – este armonizată în mod specific, după cum susține Comisia, prin Regulamentul nr. 1169/2011. Prin urmare, statele membre nu pot să adopte norme cu privire la aceeași chestiune în propria legislație. După cum a statuat Curtea, un regulament „exclude, în principiu, […] adoptarea sau menținerea unor dispoziții naționale *paralele*” [39].

47. Totuși, articolul 7 din Regulamentul nr. 1169/2011 nu prevede și, de fapt, nici nu poate prevedea care denumiri concrete sunt înșelătoare pentru consumatori. Aspectul dacă o anumită denumire este înșelătoare implică o apreciere de fapt, care depinde de cultura (gastronomică) și de așteptările aferente ale consumatorilor din statul membru în care este utilizată o asemenea denumire. Prin urmare, răspunsul poate să difere de la un stat la altul [40]. Regulamentul nr. 1169/2011 nu presupune așteptări uniforme legate de produsele alimentare la nivelul Uniunii. El permite diferențe între statele membre [41]. Acesta este motivul pentru care Curtea a considerat că este de competența instanțelor naționale să se pronunțe cu privire la aspectul dacă etichetarea anumitor produse este de natură a induce în eroare cumpărătorul sau consumatorul [42].

48. Pot statele membre să decidă în prealabil și prin reglementări generale care denumiri sunt înșelătoare?

49. Potrivit instanței de trimitere, Decretul din 2022 a fost adoptat în scopul de a proteja consumatorii împotriva denumirilor înșelătoare (a se vedea punctul 16 din prezentele concluzii).

50. Totuși, deși utilizarea, de exemplu, a denumirii „cârnat din soia” este într-adevăr înșelătoare pentru consumatorii francezi, utilizarea sa este deja exclusă chiar de articolul 7 din Regulamentul nr. 1169/2011. O asemenea situație nu necesită reglementări suplimentare, ci doar punerea în aplicare a acestei interdicții în situațiile concrete [43].

51. O reglementare națională general aplicabilă prin care s-ar decide care denumiri sunt înșelătoare și care nu sunt ar elimina dreptul pe care Regulamentul nr. 1169/2011 pare să îl acorde operatorilor. Cu excepția cazului în care există o denumire legală pentru un anumit produs alimentar, operatorii pot să aleagă, în conformitate cu articolul 17 din Regulamentul nr. 1169/2011, o denumire curentă sau orice altă denumire descriptivă adecvată a unui produs.

[38] Articolul 8 din Regulamentul nr. 1169/2011 stabilește responsabilitățile operatorilor din sectorul alimentar legate de cerințele privind informațiile referitoare la produsele alimentare.

[39] Hotărârea din 15 noiembrie 2012, Al-Aqsa/Consiliul și Țările de Jos/Al-Aqsa (C-539/10 P și C-550/10 P, EU:C:2012:711, punctul 85). Sublinierea noastră.

[40] A se vedea, pentru dificultățile care apar în această privință, Nilsson, K. L., „Misleading? To whom?”, *European Food and Feed Law Review*, vol. 7, nr. 1, 2012, p. 22.

[41] Articolul 1 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1169/2011 prevede: „Prezentul regulament stabilește bazele pentru asigurarea unui înalt nivel de protecție a consumatorului în domeniul informațiilor referitoare la produsele alimentare, *luând în considerare diferențele de percepție ale consumatorilor și nevoia acestora de informații* […]” (sublinierea noastră). A se vedea și considerentul (16) al acestuia.

[42] A se vedea, de exemplu, Hotărârea din 10 septembrie 2009, Severi (C-446/07, EU:C:2009:530, punctul 60), și Hotărârea din 4 iunie 2015, Teekanne (C-195/14, EU:C:2015:361, punctul 36).

[43] Subliniem totodată că normele franceze nu interzic importurile în Franța de produse care utilizează denumiri specifice cărnii pentru produsele alimentare pe bază de proteine vegetale. Acest lucru face să fie dificil de înțeles modul în care aceste norme protejează consumatorii de inducerea lor în eroare, întrucât conduc la coexistența unor produse identice comercializate sub denumiri diferite.

52. Acest drept de a alege denumirea este limitat de două obligații. Una este prevăzută la articolul 7 din Regulamentul nr. 1169/2011, care interzice operatorilor să aleagă o denumire ce induce în eroare, iar cealaltă la articolul 17 din acest regulament, care obligă operatorii să utilizeze o denumire legală dacă există o asemenea denumire.

53. După cum s-a arătat deja, denumirile legale pentru anumite tipuri de produse alimentare pot fi stabilite prin reglementările statelor membre, dacă nu există o reglementare a Uniunii pentru alimentele respective. Totuși, Regulamentul nr. 1169/2011 nu menționează eventualele motive pentru care se stabilește o denumire legală.

54. Având în vedere cele de mai sus, propunem Curții să răspundă la prima întrebare după cum urmează. Regulamentul nr. 1169/2011 nu permite statelor membre să decidă prin norme generale care denumiri sunt înșelătoare. Statele membre nu sunt însă împiedicate să stabilească denumiri legale pentru anumite produse alimentare prin intermediul unor norme generale, cu condiția ca asemenea denumiri legale să nu fie stabilite de dreptul Uniunii.

55. Prin urmare, întrebarea relevantă, la care trebuie să răspundă în final instanța de trimitere, are ca obiect modul în care trebuie să fie înțelese de fapt normele franceze. Vom reveni asupra acestei chestiuni la punctele 82-98 din prezentele concluzii.

3. A doua întrebare

56. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă norma din anexa VI coroborată cu articolul 17 din Regulamentul nr. 1169/2011 a armonizat în mod expres posibilitatea de a utiliza denumiri specifice cărnii pentru a descrie, comercializa sau promova produse alimentare în care carnea este substituită cu proteine vegetale (denumite în continuare „produse de substituție”).

57. Mai întâi, părțile aflate în fața Curții nu sunt de acord cu privire la aplicabilitatea normei din anexa VI în cazul substituirii cărnii cu proteine vegetale în produsele alimentare.

58. Protéines France, EVU și Beyond Meat susțin că norma din anexa VI se referă într-adevăr la asemenea substituiri. Din câte înțelegem argumentul lor, ele consideră că legiuitorul Uniunii a permis utilizarea denumirilor specifice cărnii în produsele în care carnea este substituită cu proteine vegetale, cu condiția ca consumatorii să fie informați în mod corespunzător printr-o mențiune suplimentară care însoțește denumirea unui produs alimentar și, prin urmare, să nu fie induși în eroare. În consecință, statele membre nu pot interzice utilizarea unei denumiri pentru un produs de substituție care respectă aceste cerințe.

59. În schimb, guvernele francez, italian și elen, precum și Comisia consideră că norma din anexa VI nu este aplicabilă în împrejurările prezentei cauze. Ele susțin în esență că norma respectivă nu se aplică produselor alimentare constituite dintr-un singur ingredient [44] și nici nu acoperă cazul unei substituiri totale.

[44] În această privință, Comisia se întemeiază pe propriul document de orientare, furnizând ca unul dintre exemple acela privind o pizza în care brânza fost substituită cu un alt produs. A se vedea Notificarea Comisiei privind întrebări și răspunsuri legate de aplicarea [Regulamentului nr. 1169/2011] (JO 2018, C 196, p. 1), punctul 2.1.

60. În opinia noastră, argumentația prezentată de aceste state membre și de Comisie nu este convingătoare. Dimpotrivă, considerăm că norma din anexa VI acoperă utilizarea denumirilor specifice cărnii pentru produsele vegetale de substituție [45].

61. Înainte de a explica motivele opiniei noastre, trebuie abordată o chestiune preliminară. Aplicarea normei din anexa VI presupune ca, atunci când întâlnesc denumirile cuprinse în reglementarea franceză, consumatorii să se aștepte ca produsele alimentare pe care le desemnează acestea să conțină carne.

62. Amintim că norma din anexa VI se aplică atunci când „o componentă sau un ingredient, *cu privire la care consumatorii se așteaptă să fie utilizate în mod normal sau să fie prezente în mod natural*, a fost substituit cu o componentă diferită sau cu un ingredient diferit” [46].

63. Nu pare să existe nicio dispută între părți în fața Curții cu privire la faptul că consumatorii se așteaptă ca un produs alimentar desemnat numai prin denumirea de „cârnat”, „friptură” sau orice altă expresie menționată în reglementarea franceză să fie un produs de origine animală.

64. Pe baza unei asemenea premise, vom continua cu analiza privind tipurile de substituiri cărora li se aplică norma din anexa VI.

a) Acoperă norma din anexa VI substituirea cărnii cu proteine vegetale?

65. Potrivit modului său de redactare specific, norma din anexa VI este relevantă pentru situațiile în care un ingredient pe care consumatorii se așteaptă să îl găsească într-un anumit produs alimentar este substituit parțial *sau integral* cu un ingredient diferit. Prin urmare, potrivit modului său de redactare, această normă acoperă o situație în care, de exemplu, cârnatul nu conține deloc carne, ci doar proteine vegetale. În plus, nimic din acest mod de redactare nu sugerează că norma respectivă se aplică doar produselor alimentare care conțin mai mult de un ingredient.

66. În cazul în care se interpretează norma din anexa VI în contextul mai larg al Regulamentului nr. 1169/2011, articolul 7 alineatul (1) litera (d) din acesta pare relevant. Dispoziția respectivă implică faptul că utilizarea denumirii unui produs alimentar care sugerează prezența unui ingredient prezent în mod obișnuit în produsul alimentar respectiv (carne), dar care a fost înlocuit în fapt cu un alt ingredient (proteine vegetale), este în principiu înșelătoare și, așadar, interzisă.

67. În această privință, se poate considera că norma din anexa VI oferă o soluție pentru ca denumirea în discuție să fie totuși utilizată chiar dacă ingredientul la care se așteptau consumatorii a fost înlocuit. Soluția constă în adăugarea unei mențiuni care însoțește denumirea

[45] A se vedea, în această privință, Oelrichs, C., Ersatzzutatenkennzeichnung und Irreführungseignung – Konsequenzen der EuGH-Rechtsprechung für die Gestaltung von Lebensmittelaufmachungen, *Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht*, 2023, partea 2, p. 164 (citit cu ajutorul traducerii automate).

[46] Sublinierea noastră.

și care precizează ingredientul de înlocuire. De exemplu, chiar dacă denumirea „cârnat” creează așteptări în sensul prezenței cărnii, termenul „cârnat vegetal” ar putea indica înlocuirea cărnii cu proteine vegetale în acest produs [47].

68. Aplicabilitatea normei din anexa VI în cazul substituirii cărnii cu proteine vegetale este confirmată și de lucrările pregătitoare.

69. În cursul procesului decizional, atât Parlamentul European, cât și Consiliul Uniunii Europene au fost de acord cu faptul că utilizarea denumirii produsului alimentar original ale cărui ingrediente au fost înlocuite ar fi posibilă pentru desemnarea produsului alimentar de înlocuire care conține ingrediente diferite. Ei nu au fost însă de acord cu privire la modul în care consumatorii trebuiau să fie informați despre acest lucru. Deși Parlamentul a propus utilizarea anumitor denumiri, precum „imitație de produs alimentar” [48], Consiliul s-a opus și a preferat o mențiune clară a ingredientului de înlocuire pe lângă denumirea produsului alimentar [49]. În versiunea finală, s-a ajuns la un compromis conform căruia această mențiune trebuia să fie plasată în imediata apropiere a denumirii și cu o anumită dimensiune a fontului [50].

70. Astfel, lucrările pregătitoare sugerează că nici Parlamentul, nici Consiliul nu au urmărit să împiedice folosirea denumirilor utilizate în mod curent pentru un tip de produse alimentare și pentru un tip diferit de produse alimentare; pozițiile lor au fost diferite numai privind soluția propusă pentru depășirea eventualei confuzii în rândul consumatorilor.

71. Din cele de mai sus rezultă că norma din anexa VI se referă la substituirea cărnii cu proteine vegetale.

b) Relevanța Hotărârii TofuTown.com pentru interpretarea normei din anexa VI

72. Hotărârea TofuTown.com [51] sugerează că aplicarea normei din anexa VI poate fi exclusă prin stabilirea unei denumiri legale.

73. După cum s-a arătat (a se vedea punctele 32-37 din prezentele concluzii), potrivit articolului 17 din Regulamentul nr. 1169/2011, operatorii trebuie să își descrie produsele alimentare prin denumirea lor legală, dacă aceasta există. În caz contrar și întrucât trebuie să dea o denumire produselor lor, ei pot utiliza o denumire curentă sau descriptivă.

[47] Totuși, aceasta nu înseamnă că adăugarea cuvântului „vegetal” la denumirea de „cârnat” înlătură în mod automat riscul de confuzie O asemenea denumire poate fi totuși înșelătoare. De exemplu, ea ar putea determina consumatorul să creadă că este vorba de un cârnat cu adaos de legume. Cu toate acestea, caracterul înșelător al mențiunii suplimentare alese este o problemă separată de aceea dacă adăugarea unei asemenea mențiuni la o denumire specifică cărnii pentru desemnarea unui produs alimentar vegetal este, în principiu, permisă.

[48] A se vedea Raportul Parlamentului European referitor la propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind informarea consumatorilor referitoare la produsele alimentare, A7-0109/2010, 19 aprilie 2010, amendamentele 63, 78 și 230, p. 40, 46, 47, 120 și 121.

[49] A se vedea Poziția (UE) nr. 7/2011 a Consiliului în primă lectură în vederea adoptării unui regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1924/2006 și (CE) nr. 1925/2006 și de abrogare a Directivelor 87/250/CEE, 90/496/CEE, 1999/10/CE, 2000/13/CE, 2002/67/CE, 2008/5/CE și a Regulamentului (CE) nr. 608/2004, adoptată de Consiliu la 21 februarie 2011 (JO 2011, C 102E, p. 1), motivarea Consiliului, partea III(A), punctul (b), p. 44. A se vedea, de exemplu, și Comunicarea Comisiei către Parlamentul European în temeiul articolului 294 alineatul (6) [TFUE] privind poziția în primă lectură a Consiliului referitoare la adoptarea unui Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind informarea consumatorilor referitoare la produsele alimentare, COM(2011) 77 final, 22 februarie 2011, p. 4 și 5; documentul 9426/11 al Consiliului din 5 mai 2011, în special p. 4 și anexa, p. 113-116.

[50] A se vedea, de exemplu, documentul 11001/11 al Consiliului, 6 iunie 2011, în special p. 7 și anexa, p. 46-50; documentul 11623/11 al Consiliului, 20 iunie 2011; documentul 12512/11 al Consiliului, 14 iulie 2011.

[51] Hotărârea din 14 iunie 2017 (C-422/16, EU:C:2017:458).

74. Cauza TofuTown.com a avut ca obiect problema dacă se pot utiliza termeni precum „unt de tofu”, „Veggie-Cheese” și „lapte de soia”, dat fiind că Regulamentul nr. 1308/2013 [52] a prevăzut definiții specifice pentru „lapte” și „produse lactate”, inclusiv pentru „unt” și „brânză”. Curtea a statuat că acești termeni nu pot fi utilizați pentru a desemna produse pur vegetale, chiar dacă ar exista mențiuni suplimentare privind ingredientul de înlocuire alături de denumirile lor. Curtea a considerat că acești termeni sunt rezervați exclusiv produselor lactate [53].

75. În plus, Regulamentul nr. 1308/2013 a rezervat exclusiv produselor lactate aceste denumiri în sensul articolului 17 din Regulamentul nr. 1169/2011 utilizate efectiv pentru produsele lactate. Acestea includ denumirile curente, precum termenul „Sahne” din limba germană. Spre deosebire de termenul „Rahm”, termenul „Sahne” nu a fost inclus în Regulamentul nr. 1308/2013. Totuși, Curtea a considerat că nici această denumire curentă nu poate fi utilizată pentru a desemna un produs pur vegetal [54].

76. Considerăm că hotărârea menționată poate fi interpretată după cum urmează: atunci când un produs are o denumire legală, nu este posibil să se utilizeze denumirea legală respectivă, nici măcar cu o mențiune suplimentară, pentru a desemna un produs care conține ingrediente substituite. Aceasta înseamnă că, de exemplu, în cazul în care „cârnat” ar fi o denumire legală, ea nu ar putea fi utilizată pentru a desemna un produs care conține proteine pur vegetale, chiar dacă există o mențiune suplimentară de tipul „cârnat vegetal”.

77. Concluzia care se poate trage din Hotărârea TofuTown.com este aceea că norma din anexa VI permite utilizarea denumirilor specifice cărnii pentru produsele alimentare pe bază de proteine vegetale cu o mențiune suplimentară care însoțește denumirea produsului alimentar numai dacă denumirea specifică cărnii nu este o denumire legală. Prin stabilirea unei denumiri legale, legiuitorul poate interzice utilizarea sa pentru orice produs de substituție.

78. O asemenea denumire legală poate fi prevăzută de dreptul Uniunii, după cum a fost situația în cauza TofuTown.com, sau, în lipsa oricărei reglementări a Uniunii, de dreptul național.

79. În consecință, statele membre pot interzice utilizarea denumirilor curente specifice cărnii pentru produsele alimentare pe bază de proteine vegetale prin transformarea unor asemenea denumiri curente în denumiri legale.

80. Prin urmare, propunem Curții să răspundă la a doua întrebare după cum urmează. Norma din anexa VI, coroborată cu articolul 17 din Regulamentul nr. 1169/2011, nu a armonizat în mod specific utilizarea denumirilor pentru produsele de substituție. Aceste dispoziții lasă statelor membre posibilitatea de a stabili denumiri legale, rezervând astfel denumirile respective pentru anumite produse alimentare.

81. Întrucât legiuitorul poate exclude norma din anexa VI prin stabilirea unor denumiri legale, din nou, întrebarea relevantă la care instanța de trimitere trebuie în final să răspundă are ca obiect modul în care trebuie să fie înțelese de fapt normele franceze. Vom aborda acum această chestiune.

[52] A se vedea Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a pieței produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului (JO 2013, L 347, p. 671) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 1308/2013”), în special articolul 78 alineatul (1) litera (c) și partea III punctele 1 și 2 din anexa VII la acesta. Acest regulament a fost adoptat în contextul PAC.

[53] A se vedea Hotărârea din 14 iunie 2017, TofuTown.com (C-422/16, EU:C:2017:458, în special punctele 25-27 și 40).

[54] A se vedea Hotărârea din 14 iunie 2017, TofuTown.com (C-422/16, EU:C:2017:458, în special punctele 28-30).

4. Stabilesc normele franceze denumiri legale?

82. Părțile aflate în fața Curții par să adopte poziții diferite cu privire la aspectul dacă normele franceze stabilesc denumiri legale pentru produsele de origine animală.

83. Guvernul francez nu a adoptat nicio poziție, în observațiile sale scrise prezentate Curții, referitor la aspectul dacă autoritățile franceze au intenționat să stabilească denumiri legale. Totuși, Protéines France susține că, în cadrul procedurii interne, autoritățile franceze au respins ipoteza potrivit căreia decretul din 2022 ar fi stabilit denumiri legale [55]. Contextul unei asemenea afirmații nu a fost prezentat.

84. În opinia noastră, decizia privind aspectul dacă normele franceze au reglementat denumirile legale trebuie apreciat în mod obiectiv, pe baza efectului pe care îl au normele respective. Intenția autorităților naționale nu este determinantă pentru această apreciere.

85. Dacă efectul normelor naționale este acela că anumite denumiri sunt rezervate pentru anumite tipuri de produse, atunci ele stabilesc denumiri legale. Acest lucru este valabil chiar dacă, în mod formal, asemenea norme nu precizează că reglementează denumirile produselor alimentare.

86. Având în vedere informațiile din dosar, considerăm că normele franceze stabilesc într-adevăr denumiri legale pentru anumite produse alimentare din carne.

87. În primul rând, este evident că este posibil să se reglementeze denumirile produselor din carne la nivel național, întrucât asemenea denumiri nu sunt stabilite la nivelul Uniunii, după cum este situația, de exemplu, în cazul produselor lactate. După cunoștințele noastre, cu câteva excepții [56], în legislația Uniunii nu există denumiri legale pentru produse specifice din carne [57].

88. În această privință, în contextul adoptării legislației Uniunii privind PAC, Parlamentul a propus un amendament prin care se urmărea limitarea utilizării anumitor termeni la produsele din carne. Amendamentul respectiv era redactat după cum urmează: „Denumirile care intră sub incidența articolului 17 din Regulamentul nr. [1169/2011], care sunt utilizate în prezent pentru produse din carne și producția de carne, sunt rezervate exclusiv pentru produsele care conțin carne. Aceste denumiri includ, de exemplu: friptură, cârnat, escalop, burger, hamburger [58]”. Totuși, propunerea menționată a fost abandonată [59].

[55] Protéines France invocă ordonanța dată de juge des référés du Conseil d'État [judecătorul delegat cu luarea măsurilor provizorii al Conseil d'État (Consiliul de Stat)] din 27 iulie 2022, punctul 10.

[56] A se vedea Regulamentul 1308/2013, în special articolul 78 alineatul (1) literele (a) și (d) și partea I punctele I-III din anexa VII la acesta (cu privire la carnea de vită și mânzat). A se vedea și Regulamentul (CE) nr. 853/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 de stabilire a unor norme specifice de igienă care se aplică alimentelor de origine animală (JO 2004, L 139, p. 55, Ediție specială, 03/vol. 56, p. 71), punctele 1.1, 3.1 și 7.1 din anexa I la acesta (referitoare la definițiile cărnii, produselor pescărești și produselor din carne), astfel cum sunt menționate la articolul 2 alineatul (1) litera (f) din Regulamentul nr. 1169/2011.

[57] A se vedea Carreño, I. și Dolle, T., „Tofu steaks? Developments on the naming and marketing of plant-based foods in the aftermath of the *TofuTown* judgment”, *European Journal of Risk Regulation*, vol. 9, nr. 3, 2018, p. 575, în special p. 576.

[58] Raport referitor la propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1308/2013 de instituire a unei organizări comune a pieței produselor agricole, a Regulamentului (UE) nr. 1151/2012 privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare, a Regulamentului (UE) nr. 251/2014 privind definirea, descrierea, prezentarea, etichetarea și protejarea indicațiilor geografice ale produselor vitivinicole aromatizate, a Regulamentului (UE) nr. 228/2013 privind măsurile specifice din domeniul agriculturii în favoarea regiunilor ultraperiferice ale Uniunii și a Regulamentului (UE) nr. 229/2013 privind măsurile specifice din domeniul agriculturii în favoarea insulelor mici din Marea Egee (denumit în continuare „propunerea”), A8-0198/2019, 7 mai 2019, amendament 165, p. 168-170.

[59] A se vedea amendamentele Parlamentului European adoptate la 23 octombrie 2020 privind propunerea, citată la nota de subsol 58 din prezentele concluzii, P9-TA(2020)0289; a se vedea și Rezoluția legislativă a Parlamentului European din 23 noiembrie 2021 privind această propunere, P9_TA(2021)0458.

89. Dacă legiuitorul Uniunii ar fi putut reglementa respectivele denumiri la nivelul Uniunii, însă întrucât nu a făcut acest lucru, de ce nu ar putea un stat membru să procedeze în același mod la nivel național?

90. La fel ca legislația abandonată a Uniunii, normele franceze rezervă anumite denumiri pentru produsele de origine animală. După cum a arătat Beyond Meat, normele respective fac imposibilă în practică utilizarea oricăror denumiri specifice cărnii pentru produsele alimentare pe bază de proteine vegetale.

91. De fapt, normele franceze codifică denumirile curente sau descriptive ale cărnii, transformându-le astfel în denumiri legale. În această privință, normele franceze nu sunt foarte diferite de legislația Uniunii privind laptele și produsele lactate, care a fost în discuție în cauza TofuTown.com. La fel cum Regulamentul nr. 1308/2013 nu definește conținutul exact al produselor lactate enumerate, cum ar fi untul și brânza, dar impune ca ele să conțină lapte, normele franceze nu definesc conținutul precis al fiecărui produs menționat, dar sugerează faptul că ele trebuie să conțină carne.

92. În plus, asemenea Regulamentului nr. 1308/2013 aflat în discuție în cauza TofuTown.com, care făcea referire la denumirile utilizate efectiv pentru produse lactate fără a le enumera în mod expres, normele franceze fac referire la denumirile utilizate efectiv pentru produse din carne – precum termeni specifici utilizați pentru măcelărie și carmangerie – transformându-le astfel, în același mod constatat de Curte în Hotărârea TofuTown.com, în denumiri legale rezervate doar produselor care conțin carne.

93. Prezintă importanță motivul care a determinat adoptarea normelor naționale?

94. Considerăm că motivele nu sunt importante pentru stabilirea aspectului dacă anumite norme au prevăzut denumiri legale. Indiferent dacă autoritățile franceze au intenționat într-adevăr să protejeze consumatorii sau industria cărnii sau dacă motivul care a stat la baza unor asemenea norme este protecția patrimoniului gastronomic național, după cum a sugerat guvernul italian, conservarea diversității lingvistice sau orice alt motiv, acest lucru nu influențează răspunsul la întrebarea dacă efectul normelor respective este acela de a rezerva anumite denumiri pentru anumite produse. În opinia noastră, aceasta este singura întrebare relevantă.

95. De asemenea, înclinăm să fim de acord cu argumentele invocate de guvernul italian potrivit cărora interdicția privind utilizarea pentru anumite produse alimentare a unei denumiri utilizate în mod curent pentru alte produse alimentare echivalează cu rezervarea denumirii menționate pentru produsul alimentar original. Este lipsit de relevanță faptul că ele nu precizează în mod expres că este vorba de denumiri legale.

96. În cazul normelor franceze, interzicerea utilizării denumirilor specifice cărnii pentru produsele alimentare pe bază de proteine vegetale echivalează cu rezervarea acestor denumiri pentru produsele alimentare din carne.

97. În consecință, în opinia noastră, normele franceze stabilesc de fapt denumiri legale. Totuși, revine în final instanței de trimitere sarcina de a verifica acest lucru.

98. Pe scurt, nici articolul 7 din Regulamentul nr. 1169/2011, nici norma din anexa VI coroborată cu articolul 17 din acesta nu se opun ca statele membre să stabilească denumiri legale (în lipsa unor denumiri legale stabilite la nivelul Uniunii). Astfel, dacă normele franceze stabilesc denumiri legale, ele intră sub incidența articolului 38 alineatul (2) din regulamentul menționat.

C. Întrebări suplimentare

99. Dată fiind propunerea noastră de a considera că normele franceze intră în domeniul de aplicare al articolului 38 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1169/2011, este necesar să se răspundă la setul de întrebări din cadrul rubricii celei de a patra întrebări.

1. A patra întrebare

100. Răspunsul la părțile (a) și (b) ale celei de a patra întrebări rezultă din analiza celei de a doua întrebări.

101. Articolele 9 și 17 din Regulamentul nr. 1169/2011 nu se opun ca statele membre să adopte o măsură națională care stabilește niveluri de proteine vegetale sub care este permisă utilizarea denumirilor care desemnează produse alimentare de origine animală pentru a descrie, comercializa sau promova produse alimentare care conțin proteine vegetale. Prin stabilirea unor astfel de niveluri, statele membre stabilesc, de fapt, denumiri legale.

102. Prin adoptarea unor măsuri naționale care interzic utilizarea anumitor denumiri curente și descriptive, inclusiv atunci când sunt însoțite de mențiuni suplimentare, un stat membru transformă aceste denumiri curente și descriptive în denumiri legale, ceea ce are dreptul să facă.

103. Prin litera (c) a celei de a patra întrebări, instanța de trimitere pare să solicite confirmarea unei decizii pe care a luat-o deja. Mai precis, din decizia de trimitere reiese că un motiv potrivit căruia Decretul din 2022 încalcă normele tratatului referitoare la libera circulație a mărfurilor a fost prezentat ca un motiv distinct în procedura principală și a fost respins de instanța de trimitere. Această instanță a explicat că, în opinia sa, decretul menționat nu creează un obstacol nici în calea importurilor de produse alimentare din alte state membre, nici în calea exporturilor din Franța în alte state membre.

104. Amintim că, dacă se consideră că normele franceze reglementează chestiuni care nu sunt armonizate în mod specific prin Regulamentul nr. 1169/2011, atunci, în temeiul articolului 38 alineatul (2) din regulamentul respectiv, normele menționate sunt permise „în măsura în care acestea nu interzic, obstrucționează sau restricționează libera circulație a bunurilor”.

105. Guvernul francez susține că normele franceze sunt conforme cu articolul 38 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1169/2011, deoarece se referă la o situație pur internă și astfel nu intră în sfera de aplicare a liberei circulații a mărfurilor. Asemenea măsuri care nu sunt destinate să reglementeze schimburile de mărfuri între statele membre nu pot constitui un obstacol în calea liberei circulații a mărfurilor.

106. În schimb, EVU și Beyond Meat consideră că Decretul din 2022 restrânge libera circulație a mărfurilor. Acestea susțin totodată că decretul în cauză nu corespunde niciunui obiectiv de interes general și nu este nici necesar, nici proporțional.

107. În această privință, amintim că normele franceze se aplică numai produselor alimentare fabricate în Franța pentru piața franceză. Prin urmare, normele respective reglementează o situație pur internă, care nu intră în sfera de aplicare a normelor din tratat care reglementează libertățile pieței.

108. De exemplu, în Hotărârea Mathot [60], Curtea a statuat că normele privind etichetarea untului impuse numai producătorilor belgieni, iar nu și producătorilor din alte state membre, nu au restricționat importurile de unt și nu au afectat comercializarea untului importat (în temeiul actualului articol 34 TFUE). Prin urmare, nu au încălcat normele privind libera circulație.

109. Mai recent, în Hotărârea Asociación Nacional de Productores de Ganado Porcino [61], Curtea a constatat că o dispoziție națională care prevedea că o anumită denumire comercială pentru produsele obținute din porcul iberic („ibérico de cebo") poate fi utilizată doar pentru produsele care respectă anumite condiții impuse de această dispoziție cu aplicabilitate limitată la teritoriul național nu era exclusă nici de articolul 34 TFUE privind restricțiile la import, nici de articolul 35 TFUE privind restricțiile la export. Dispoziția respectivă conținea o prevedere care permitea ca produsele din alte state membre cu denumiri similare să fie importate și comercializate în Spania cu asemenea denumiri fără a îndeplini cerințele prevăzute de decretul în cauză.

110. Normele franceze conțin dispoziții similare.

111. Normele naționale care nu intră în sfera de aplicare a normelor privind libera circulație nu trebuie să fie justificate [62]. Prin urmare, argumentele potrivit cărora asemenea norme nu sunt proporționale sunt lipsite de relevanță din perspectiva dreptului Uniunii, întrucât nu creează obstacole în calea comerțului.

112. Beyond Meat adaugă un argument pentru care Decretul din 2022 ar putea fi considerat ca fiind un obstacol în calea comerțului. Aceasta subliniază că operatorii gestionează lanțuri de aprovizionare complexe care acoperă mai multe state membre și că decretul respectiv creează astfel riscuri juridice semnificative pentru operatorii stabiliți în alte state membre atunci când își comercializează produsele în Franța, întrucât vor trebui să demonstreze originea produselor lor și respectarea legislației unuia dintre celelalte state membre.

113. Putem să admitem că argumentul menționat este destul de convingător. Decretul din 2022 prevede că acesta nu se aplică produselor provenite din alte state membre, statelor SEE și Turciei. Prin urmare, pentru a nu intra sub incidența normelor sale, un importator ar trebui să dovedească faptul că produsul provine din unul dintre aceste state, ceea ce poate impune sarcini și costuri administrative suplimentare.

114. Dispoziția respectivă din Decretul din 2022 a fost însă modificată. Decretul din 2024 prevede în prezent că normele sale nu se aplică niciunui produs importat, ceea ce înseamnă că importatorii nu trebuie să dovedească originea produselor alimentare importate pentru a evita aplicarea decretului menționat.

[60] A se vedea Hotărârea din 18 februarie 1987 (98/86, EU:C:1987:89, punctele 6-9 și 12).

[61] A se vedea Hotărârea din 14 iunie 2018 (C-169/17, EU:C:2018:440, punctele 21-31).

[62] A se vedea, în această privință, Concluziile noastre prezentate în cauza Società Italiana Imprese Balneari (C-598/22, EU:C:2024:129, în special punctele 36-44), în care se analizează distincția dintre măsurile naționale care reprezintă cel puțin un anumit obstacol în calea liberei circulații și care nu sunt neapărat interzise dacă pot fi justificate, pe de o parte, și măsurile naționale care nu constituie obstacole în calea comerțului și astfel sunt excluse de la aplicarea tratatelor, pe de altă parte.

115. Prin urmare, propunem Curții să răspundă la litera (c) a celei de a patra întrebări în sensul că Regulamentul nr. 1169/2011 nu se opune adoptării de către statele membre a unor norme care se aplică exclusiv situațiilor pur interne și că asemenea măsuri nu trebuie să fie justificate.

116. Am putea adăuga că o justificare poate fi totuși necesară în temeiul dreptului național. În plus, dezbaterile privind motivele în favoarea sau în defavoarea introducerii unei reglementări care stabilește denumirile legale țin de procesele politice naționale.

117. Cu toate acestea, luptele politice pot fi aduse în arena Uniunii, întrucât Uniunea Europeană poate decide să stabilească denumiri legale sau să împiedice stabilirea lor. Argumentele invocate în cursul acestei proceduri, potrivit cărora interzicerea utilizării denumirilor specifice cărnii pentru produsele pe bază de proteine vegetale este contrară politicilor Uniunii, precum „Strategia «De la fermă la consumator»”[63] sau, mai general, „Noua ordine ecologică europeană”, sunt importante. Însă atâta timp cât legiuitorul Uniunii nu intervine, judecătorii Curții sau noi înșine nu avem niciun cuvânt de spus referitor la justificarea interzicerii utilizării denumirilor specifice cărnii pentru produsele alimentare vegetale în Franța sau în orice alt stat membru, indiferent de opiniile noastre personale în această privință.

2. A treia întrebare

118. A treia întrebare este adresată în cazul în care răspunsul la prima sau la a doua întrebare este acela că statele membre nu pot să adopte măsuri precum Decretul din 2022. În cazul în care Curtea va adopta propunerea noastră, nu este necesar să răspundă la a treia întrebare. Cu titlu subsidiar, o vom aborda pe scurt.

119. Răspunsul la litera (b) a celei de a treia întrebări este acela că, dacă statele membre nu au o competență reziduală de reglementare, nu pot stabili nici nivelurile de proteine vegetale pentru utilizarea denumirilor specifice cărnii.

120. În ceea ce privește litera (a) a celei de a treia întrebări, referitoare la aplicarea de sancțiuni administrative, este clar că, chiar dacă există o armonizare specifică, statele membre pot și chiar trebuie să asigure aplicarea efectivă a normelor Uniunii. Dacă autoritățile naționale consideră că sancțiunile administrative sunt o metodă eficientă de asigurare a efectivității normelor Uniunii, ele nu sunt împiedicate să aplice asemenea sancțiuni pentru nerespectarea cerințelor prevăzute în Regulamentul nr. 1169/2011.

121. Acest lucru este confirmat, după cum a arătat Comisia, de Regulamentul (CE) nr. 178/2002[64] care încredințează statelor membre responsabilitatea de a pune în aplicare legislația alimentară. Aceasta include prevederea de norme privind sancțiunile[65].

[63] A se vedea, în această privință, Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „O strategie «De la fermă la consumator» pentru un sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic”, COM(2020) 381 final, 20 mai 2020, în special punctul 2.4.

[64] A se vedea Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare (JO 2002, L 31, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 8, p. 68), în special articolul 17 alineatul (2).

[65] A se vedea, cu privire la actul normativ care a precedat Regulamentul nr. 1169/2011, și anume Directiva 2000/13, Hotărârea din 23 noiembrie 2006, Lidl Italia (C-315/05, EU:C:2006:736, punctul 58); a se vedea și Concluziile avocatului general Stix-Hackl prezentate în cauza Lidl Italia (C-315/05, EU:C:2006:553, punctul 35).

122. Prin urmare, propunem Curții să răspundă la litera (a) a celei de a treia întrebări că Regulamentul nr. 1169/2011 nu se opune ca statele membre să aplice sancțiuni administrative în cazul nerespectării acestui regulament.

IV. Concluzie

123. Având în vedere considerațiile precedente, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Conseil d'État (Consiliul de Stat, Franța) după cum urmează:

(1) Ca răspuns la prima întrebare, Regulamentul (UE) nr. 1169/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1924/2006 și (CE) nr. 1925/2006 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivei 87/250/CEE a Comisiei, a Directivei 90/496/CEE a Consiliului, a Directivei 1999/10/CE a Comisiei, a Directivei 2000/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a Directivelor 2002/67/CE și 2008/5/CE ale Comisiei și a Regulamentului (CE) nr. 608/2004 al Comisiei se opune ca statele membre să decidă prin norme generale care denumiri sunt înșelătoare. Statele membre nu sunt însă împiedicate să stabilească denumiri legale pentru anumite produse alimentare prin intermediul unor norme generale, cu condiția ca dreptul Uniunii să nu stabilească asemenea denumiri legale.

(2) Ca răspuns la a doua întrebare, partea A punctul 4 din anexa VI la Regulamentul nr. 1169/2011 coroborat cu articolul 17 din acesta nu a armonizat în mod specific utilizarea denumirilor pentru produsele de substituție. Aceste dispoziții lasă statelor membre posibilitatea de a stabili denumiri legale, rezervând astfel denumirile respective pentru anumite produse alimentare.

(3) Ca răspuns la a patra întrebare, articolele 9 și 17 din Regulamentul nr. 1169/2011 nu se opun ca statele membre să adopte o măsură națională care stabilește nivelurile de proteine vegetale sub care este permisă utilizarea denumirilor care desemnează produse alimentare de origine animală pentru a descrie, comercializa sau promova produse alimentare care conțin proteine vegetale. Prin prevederea unor asemenea niveluri, statele membre stabilesc, de fapt, denumiri legale.

Prin adoptarea unor măsuri naționale care interzic utilizarea anumitor denumiri curente și descriptive, inclusiv atunci când sunt însoțite de mențiuni suplimentare, un stat membru transformă aceste denumiri curente și descriptive în denumiri legale, ceea ce are dreptul să facă.

Articolele 9 și 17 din Regulamentul nr. 1169/2011 nu se opun ca statele membre să adopte norme care se aplică exclusiv situațiilor pur interne și astfel de măsuri nu trebuie să fie justificate.

(4) Nu este necesar să se răspundă la a treia întrebare. Cu titlu subsidiar, ca răspuns la a treia întrebare, Regulamentul nr. 1169/2011 nu împiedică statele membre să aplice sancțiuni administrative în cazul nerespectării acestui regulament.

Dacă statele membre nu dețin o competență reziduală de reglementare, ele nu pot stabili nici nivelurile de proteine vegetale pentru utilizarea denumirilor specifice cărnii.